

MINISTERSTVO ŠKOLSTVA,
VEDY, VÝSKUMU A ŠPORTU
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Stredná odborná škola Pruské

4210 M 18 – agropodnikanie - kynológia

Učebný text vytvorený v rámci rozvojového projektu

Podpora organizačného zabezpečenia vzdelávania pedagogických zamestnancov v oblasti finančnej gramotnosti a výchovy k podnikaniu na rok 2016

Existencia človeka v dnešnej spoločnosti je úzko previazaná s ekonomickým rozhodovaním v každodennom živote. Súčasná spoločnosť je označovaná ako informačná, preto je nevyhnutné študentov pripravovať na vyhľadávanie a spracovanie správnych a aktuálnych informácií, naučiť ich rozvíjať logické myslenie, mali by sa naučiť správne a efektívne využívať všetky dostupné informácie. Realita súčasného sveta však upozorňuje na to, že napriek dobe, v ktorej je možné sa pomerne jednoducho a rýchlo dostať k rôznym informáciám, je nevyhnutné celoživotné vzdelávanie v oblasti finančnej gramotnosti. Preto sa finančné vzdelávanie stáva dôležitou súčasťou prípravy žiakov na všetkých stupňoch výchovno-vzdelávacieho procesu.

Finančne gramotní absolventi stredných škôl by mali vo všeobecnosti chápať všetky kľúčové aspekty osobných financií. Títo absolventi tak budú mať istotu, že budú samostatne schopní nájsť si a použiť informácie potrebné pri špecifických finančných výzvach, zoči-voči ktorým sa môžu po skončení školy ocitnúť. Všetky vzdelávacie aktivity projektu by mali smerovať k prehĺbeniu poznatkov, zručností a skúseností pedagogických zamestnancov a následne aj žiakov, aby mohli nepretržite rozširovať svoje vedomosti o osobných financiách podľa toho, ako sa budú meniť ich zodpovednosti a príležitosti po absolvovaní štúdia a zaradení sa do spoločnosti. Každý jedinec by mal vedieť využívať poznatky, zručnosti a skúsenosti na efektívne riadenie vlastných finančných zdrojov s cieľom zaistiť celoživotné finančné zabezpečenie seba a svojej domácnosti. Finančnú gramotnosť je potrebné chápať ako komplexný súhrn znalostí a schopností, ktoré sú podmienené viacerými premennými - vek, rodina, zamestnanie, kultúra, región či miesto bydliska. Finančná gramotnosť je podmienená neustálym vývojom, ktorý umožňuje každému jednotlivcovi promptne a efektívne reagovať na nové osobné udalosti a neustále meniace sa ekonomické a spoločenské prostredie. Takto získané znalosti a zručnosti by mali následne zvýšiť uplatnenie sa absolventov školy na trhu práce.

„Vedomosti sú jediným kľúčom k tomu, aby Vás nikto neokradol!!!“

Úlohy a testy na precvičenie a overenie znalostí a zručností v oblasti finančnej gramotnosti

Téma: Výživa a kŕmenie psov

Cieľ: V rámci zlepšovania FG oboznámiť žiakov s možnosťami bežného kŕmenia psov, s porovnaním ekonomického hľadiska pri použití rôznych typov krmiva.

Teoretické východiská: V praxi sa používa:

1. doma pripravované krmivo - z čerstvých surovín, kde základ má tvoriť mäso (min. 60%), a zvyšok suroviny rastlinného pôvodu

2. priemyselne vyrábané krmivá - môžeme rozdeliť do troch základných skupín:
 - a. konzervované vlhké krmivá;
 - b. polovlhké krmivá.
 - c. kompletne suché krmivá.

Najpoužívanejšie sú kompletne suché krmivá – tzv. granule, ktoré podľa kvality sa delia do troch základných akostných triedy - Economy, Priemium a Superpremium.

Postup nadobúdania vedomostí /zručností/:

1. Porovnajte ekonomiku kŕmenia doma pripravovaným krmivom a kŕmenia granulami strednej akostnej triedy podľa nasledovných parametrov.

Doma pripravované krmivo – pes zožerie denne 0,08 kg krmiva/1 kg živej hmotnosti

- na 1 kg živej hmotnosti by mal pes prijať 0,04 kg chudšieho mäsa (hydina, hovädzie, jahňacie...)
- cena mäsa cca 4 €/ kg (bez kostí)
- cena ryže 1,3 € /kg
- cena cestovín 2 € /kg

Granule typu „Premium“ - pes zožerie denne 0,06 kg granúl/1 kg živej hmotnosti

A. Írsky teriér s hmotnosťou 12 kg.

Doma pripravované krmivo

Granule

.....

.....

.....

.....

.....

.....

B. Nemecký ovčiak s hmotnosťou 30 kg.

Doma pripravované krmivo

Granule

.....
.....
.....
.....
.....
.....

2. Porovnajete ekonomiku kŕmenia granulami typu Economy a Superpremium

Economy – stráviteľnosť cca 30%

- bielkoviny živočíšneho pôvodu cca 30%
- maloobchodná cena 1,5 € /kg

Superpremium – stráviteľnosť cca 80%

- bielkoviny živočíšneho pôvodu cca 85%
- maloobchodná cena 4 € /kg

Záchovná kŕmna dávka pre psa – 0,03 kg čistých bielkovín na 1 kg živej hmotnosti,

t.j. pes má prijať na 1kg hmotnosti 0,9 kg krmiva typu „Economy“

alebo 0,3 kg krmiva typu „Superpremium“

A. Írsky teriér s hmotnosťou 12 kg.

granule „Economy“

granule „Superpremium“

.....

množstvo:.....

.....

.....

cena:.....

.....

B. Nemecký ovčiak s hmotnosťou 30 kg.

granule „Ekonomy“

granule „Superpremium“

.....

množstvo:.....

.....

.....

cena:.....

.....

Téma – Kúpa šteňaťa

Cieľ: V rámci zlepšovania FG oboznámiť žiakov s nutnosťou plánovania nákladov pri držbe psa.

Pri kúpe šteňaťa si je nutné uvedomiť, že jeho nadobúdajúca cena je vlastne len zlomkom celkových výdajov pri chove psa, s ktorými musí každý majiteľ psa počítať.

Na internete vyhľadajte orientačné ceny:

- šteňaťa Vami zvoleného plemena
- základných vakcinácií a odčervovania
- koterca (resp. materiálu na jeho výrobu)
- budy (resp. materiálu na jej výrobu)
- pelechu (resp. materiálu na jeho výrobu)
- daň za psa v mieste Vášho bydliska
- poplatky za výstavy, ktorých sa mienite zúčastniť
- poplatky za členské v chovateľských, resp výcvikových kluboch.

Na základe získaných údajov vyplňte nasledujúcu tabuľku:

Položka		Suma v €
Cena šteňaťa		
Základná vakcinácia a pravidelné odčervovanie		
Umiestnenie	Vonku (koterec, búda....)	
	Doma (pelech)	
Krmivo	Doma pripravované na 1 deň – 0,14 € /1 kg hmotnosti – šteňa do 6 mesiacov – 0,12 € /1 kg hmotnosti – vek 6 - 12 mesiacov	
	Granule na 1 deň – 0,10 € /1 kg hmotnosti – šteňa do 6 mesiacov – 0,09 € /1 kg hmotnosti – vek 6 - 12 mesiacov	
Správne poplatky (daň za psa), členské v kluboch		
Výstavy		
Výcvik, súťaže		
Spolu za rok		

Úloha: Vysvetlite a uveďte, s akou minimálnou celkovou sumou je nutné počítať, ak sa Váš pes dožije 10 rokov, pričom zohľadníte aj prípadnú rezervu na nepredvídané veterinárne poplatky:

ÚROKOVÁ MIERA

Jednoduché úrokovanie

Čo je to úrok?

S pojmom **úrok** sa stretávame často – počujeme o ňom v správach, počujeme o ňom, keď sa o ňom rozprávajú dospelí medzi sebou, najčastejšie vtedy, ak hovoria o sporení.

Úrok je vlastne čiastka, ktorú peňažné ústavy vyplácajú z peňazí, ktoré si do nich uložíme. Napríklad, ak si uložíme do banky napr. 1000€, banka môže s nimi hospodáriť – narábať, za čo mi vyplatia spomínaný úrok. Aký veľký bude úrok závisí od viacerých faktorov, a to od:

- veľkosti vkladu
- dĺžky doby, počas ktorej vklad v peňažnom ústave (banka, sporiteľňa) necháme
- druhu vkladu (z ktorého sa úrok vypláca) – **istiny**

Pri počítaní s percentami sme si zaviedli pojmy ako **základ**, **počet percent**, a **percentová časť**. Ak si tieto pojmy premietneme do úrokovania, môžeme povedať, že:

- základom je **istina** – finančná čiastka, ktorá je uložená v banke
- počet percent → **úroková miera** – určitý počet % z istiny
- percentová časť → **percentová časť** – teda čiastka, ktorá sa, zvyčajne jedenkrát ročne pripočíta k istine

Pri výpočtoch budeme používať tieto symboly:

istina**Z**

úroková miera.....**p**

úrok**ú**

úrokové obdobie**t**

Pre výpočet úroku (pre jednoduché úrokovanie) platí tento vzťah:

$$\acute{u} = \frac{z \cdot p \cdot t}{100}$$

Pri výpočtoch možno používať i trojčlenkou.

Príklad 1: Pani Kováčová si do banky uložila 400€, pri ročnej úrokovej miere 3%. Koľko eur jej banka po roku pripíše na účet? Koľko peňazí bude mať pani Kováčová po roku na účte?

Riešenie:

Dané je:

istina400€z
úrovňová miera.....3%.....p
úrovňové obdobie1 rokt
úrokx€ú

I. výpočet pomocou vzťahu:

$$\acute{u} = \frac{z \cdot p \cdot t}{100} = \frac{400 \cdot 3 \cdot 1}{100}$$

$$\acute{u} = 12\text{€}$$

II. výpočet pomocou trojčlenky:

100%400€
3%x €

$$\frac{3}{100} = \frac{x}{400}$$

$$x = \frac{400 \cdot 3}{100}$$

$$x = 12\text{€}$$

Po roku banka pani Kováčovej pripíše na účet 12€, teda po roku bude mať na účte 412€.

Príklad 2: Koľko eur si pán Svitek uložil do banky, ak po roku, pri ročnej úrokovej miere 3,8%, mal na účte 2076€?

Riešenie:

úrovňová miera3,8%
úrovňové obdobie1 rok
istina? €

Keďže nevieme úrok (ú), budeme počítať pomocou trojčlenky:

2076€103,8%
x€100%

$$x = \frac{2076 \cdot 100}{103,8}$$

$$x = 2000\text{€}$$

Pán Svitek si na začiatku úrokovacieho obdobia vložil do banky 2000€.

Príklad 3: Andrej dostal na narodeniny peniaze. Rozmýšľal, že ak si ich uloží v banke, neminie ich a po roku mu nejaké peniaze k tým čo dostal, ešte pribudnú. Pri ročnej úrokovej miere 2% mu po roku k uloženým peniazom pribudli 2€. Koľko peňazí dostal k narodeninám? (za predpokladu, že si ich všetky uložil do banky).

Riešenie:

p2%
 $ú$2€
 t1 rok
 z ? €

zo vzťahu pre výpočet úroku so vyjadríme z :

$$z = \frac{ú \cdot 100}{p \cdot t}$$

Teda:

$$z = (2 \cdot 100) : (2 \cdot 1)$$

$$\underline{\underline{z = 100€}}$$

Andrej k narodeninám dostal 100€.

Príklad 4: Z vkladu 500€ banka pani Novákovej pripísala na účet roku 12,50€. Akou úrokovou mierou banka vklad úročila?

Riešenie:

základ (z)500€
úrok ($ú$)12,5€
úrokové obdobie (t)1 rok
úroková miera ($ú$)? %

I. Výpočet pomocou vzorca – zo vzťahu pre jednoduché úrokovanie si vyjadríme p :

$$p = \frac{ú \cdot 100}{z \cdot t}$$

Teda:

$$p = (12,5 \cdot 100) : (500 \cdot 1)$$

$$\underline{\underline{p = 2,5\%}}$$

II. Výpočet trojčlenkou:

500€100%
12,5€ x %

$$x = \frac{12,5}{500} \cdot 100$$

$$\underline{\underline{x = 2,5\%}}$$

Pani Nováková si vložila svoje peniaze na účet s ročnou úrokovou mierou 2,5%.

Daň z úroku

Doteraz sme počítali s predpokladom, že k účtu sa po určitom úrokovom období pripíše celá vypočítaná suma. V skutočnosti to však „funguje tak“, že každý príjem štát zdaňuje, a teda aj úrok. To znamená, že z vypočítaného úroku **banka** určitú čiastku **odvedie štátu**. **Na Slovensku je v súčasnosti daň z úroku 19%**.

Vráťme sa teda napríklad k príkladu 1, kde si pani Kováčová do banky uložila 400€ a po roku (pri 3% úrokovej miere) úrok, ktorý sme vypočítali, bol 12€. V skutočnosti ale pani Kováčová nemala po roku na účte 412€, ale zo sumy 12€ banka ešte 19% odviedla štátu. Koľko eur teda mala p. Kováčová po roku na účte?

úrok12€
daň z úroku (19%).....x€
úrok po zdanení12€ - x

12€100%

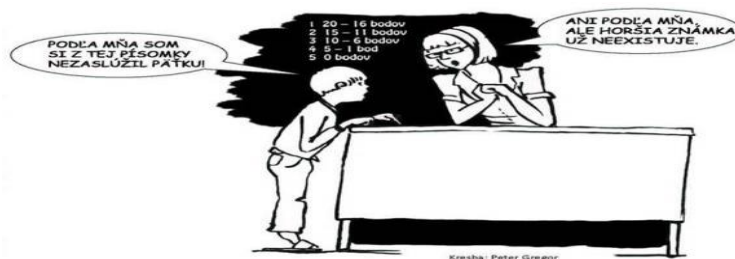
x €19%

$$x = \frac{19}{100} \cdot 12$$

$$x = 2,28€$$

úrok po zdanení: 12€ - 2,28€ = **9,72€**

Banka po roku pripísala pani Kováčovej na účet 9,72€, na účte po roku mala teda 409,72€.

TEST

Istina je

- finančná čiastka uložená v banke (vklad, z ktorého sa vypláca úrok)
- určitý počet % z vkladu
- veľkosť úroku
- čiastka, ktorá sa raz za úrokové obdobie pripíše k vkladu

Úroková miera je

- finančná čiastka uložená v banke (vklad, z ktorého sa vypláca úrok)
- určitý počet % z vkladu
- veľkosť úroku
- čiastka, ktorá sa raz za úrokové obdobie pripíše k vkladu

Percentová časť je

- finančná čiastka uložená v banke (vklad, z ktorého sa vypláca úrok)
- určitý počet % z vkladu
- veľkosť úroku
- čiastka, ktorá sa raz za úrokové obdobie pripíše k vkladu

Veľkosť úroku nezávisí od

- veľkosti vkladu
- dĺžky doby, počas ktorej vklad v peňažnom ústave necháme
- druhu vkladu
- od veku vkladajúceho

Daň z úroku je v súčasnosti na Slovensku

- 19%
- 0%
- 20%
- 10%

Anka si do sporiteľne uložila 300€ ($t = 12$ mesiacov, $p = 2,5\%$). Po roku jej banka (bez zdanenia) pripíše na účet

- 7
- 7.5
- 8
- 6.5

Koľko bude mať Anka (vklad 300€, $t = 1$, $p = 2,5\%$) po zdanení úroku?

- 301.425
- 308.925
- 307.5
- 306.075

Vypočítaj úroky za úrokovacie obdobie 1 roku, ak počiatkový vklad bol 2000€ pri úrokovej miere 7%.

- 1400
- 140
- 14
- 410

Ak úrok bez zdanenia bol po roku 1400€, pri úročení raz ročne a úrokovej miere 7%, počiatkový vklad činil

- 20000
- 2000
- 3000
- 3500

Akou úrokovou mierou bol zhodnotený vklad 450€, ak po 1 roku úročenia pripísala banka klientovi na účet 18€?

- 0.04%
- 4%
- 2%
- 0.4%

Mzda

Cena práce predstavuje hrubú mzdu zamestnanca + odvody, ktoré platí zamestnávateľ za svojho zamestnanca každý mesiac. Pán Juraj je podnikateľ, ktorý za zamestnanca odvádza povinné odvody vo výške 35,2 % z hrubej mzdy. Pán Anton je zamestnaný u pána Juraja a jeho hrubá mzda je 850 eur. Odvody zamestnanca do sociálnej poisťovne sú 13,4 % z hrubej mzdy. Nezdaniteľná položka predstavuje eur. V krajine je príjem zdanený 19%. Po zaplatení odvodov a dane zostane zamestnancovi čistá mzda.

Úloha 1: Vypočítajte mzdu pána Antona.

.....

Úloha 2: Vypočítajte rozdiel medzi cenou práce a čistou mzdou pána Antona.

.....

Úloha 3: Koľko eur odvedie na povinných odvodoch za pána Antona pán Juraj?

.....

RODINNÁ LYŽOVAČKA

Rodina Nováková rada lyžuje. Ako odmenu za výborné polročné vysvedčenie odcestoval otec so synom Petrom do obľúbeného lyžiarskeho strediska na 3 dni lyžovať. Ceny lístkov na vleky sú uvedené v tabuľke.

LÍSTOK	CENA LÍSTKA V €			
	<i>poldenný</i>	<i>celodenný</i>	<i>2-dňový</i>	<i>3-dňový</i>
<i>Detský</i>	12	15	26	39
<i>Dospelý</i>	16	20	34	55
<i>Rodinný</i>		70		

Úloha 1:

Rozhodnite, aké typy lístkov sú najvýhodnejšie pre Petra a jeho otca na celé 3 dni lyžovania.

.....
.....

Otázka 2:

Pre koľko člennú rodinu sa oplatí zakúpiť rodinný lístok, ak sa budú lyžovať 4,5 dňa?

.....
.....

Ďalšie úlohy na overenie znalostí FG

Príklad 1

Vypočítajte mzdu pracovníka za mesiac, ak odpracoval 18 dní pri 8h pracovnom čase a $Mt=3,60$ eur/hod, čerpal 3 dni dovolenku a jeho priemerný denný zárobok je 28,62 eur, vyživuje dve deti, na ktoré si uplatňuje daňový bonus, ostatné zrážky činili 120 eur, a v mesiaci mal vyplatené nadčasy 85,40 ako aj odmenu 150 eur.

Úlohy:

- a/ vypočítajte mzdu pracovníka
- b/ vysvetlite pojmy – nezdaniteľná čiastka na daňovníka
daňový bonus
- c/ údaje zaznamenajte do mzdového listu

Príklad 2

Zaučtujte všetky účtovné prípady spojené s vyúčtovaním a výplatou miezd v podniku ak poznáme tieto údaje:

Hrubé mzdy všetkých zamestnancov	10.850,-
Zrážka dane zo mzdy	1.580,-
Odvody /13,4%/
Odvody, ktoré platí zamestnávateľ /35,2%/
Iné záväzky zamestnancov	560,-
Vyplatený preddavok v hotovosti	1.000,-

Všetky ostatné úhrady boli formou prevodu z bankového účtu.

Úlohy:

- a/ zaučtujte všetky účtovné prípady
- b/ vystavte potrebné účtovné doklady

Otestujte si svoju úroveň finančnej gramotnosti!!!

Úroveň finančnej gramotnosti delí ľudí na chudobných a bohatých. Chcete vedieť ako na tom ste?

Peniaze

1. Čo sú to peniaze?

- a/Papiere a mince, ktoré môžeme vymeniť za tovar a služby.
- b/Je to čistá energia, ktorá môže meniť svoju formu. Predstavuje ekvivalent hodnoty.
- c/ Všeobecne uznávané platidlo, ktoré vyjadruje hodnotu tovaru a práce.

2. Ako sú dôležité peniaze pre život?

- a/Peniaze začínajú byť dôležité najmä vtedy, keď začnú chýbať. Vtedy nám znepríjemnia život.
- b/Peniaze nie sú až tak dôležité. Dajú sa vždy zarobiť, keď je to potrebné. Život si pomocou nich vieme celkom spríjemniť.
- c/Najdôležitejšie. Bez peňazí sa nedá žiť, podobne ako bez energie.

3. Je potrebný pravidelný rodinný rozpočet?

- a/ Áno, ale iba vtedy, keď sa príliš zadĺžime alebo dostaneme do finančných problémov a potrebujeme sa z toho čo najskôr dostať.
- b/Áno, vždy.
- c/Nie je potrebný, ak máme dostatočný príjem, ktorý prevyšuje výdavky.

4. Čo si predstavujete pod finančnou gramotnosťou?

- a/Celoživotný proces získavania nevyhnutných schopností, vedomostí, zručností, ktoré umožňujú človeku samostatné ekonomické fungovanie v rodine a spoločnosti.
- b/Finančne gramotný je ten, kto vyštudoval ekonómiu a bankovníctvo a príbuzné finančné odbory.
- c Potrebná suma vedomostí, aby sme vedeli narábať s peniazmi.

5. Je nevyhnutné rozumieť peniazom?

- a Nemusím, stačí keď mám šikovného finančného a daňového poradcu.
- b/Je najlepšie, keď ich vieme zarábať. Nemusíme vedieť všetko, využívajme služby špecialistov, ktorí majú dostatok kvalitných vedomostí z investovania.
- c/Áno. Ak nerozumiem peniazom, vždy o ne nakoniec prídem.

6. Je výhodné brať úvery a zadlžovať sa do budúcnosti?

- a/Je lepšie sa zadlžiť a postupne splácať v budúcnosti spotrebné úvery a splátky. Ináč by sme si auto, zariadenie do bytu a určitý životný štandard mohli dovoliť až v zrelom veku.
- b/Áno, ak sa jedná o úver na bývanie, lebo to je zároveň rozumná investícia. Mali by sme sa naučiť žiť pod svoje finančné možnosti a zbytočne nebrať spotrebné úvery.
- c/Celý svet je postavený na úveroch. Bez úverov sa nedá plnohodnotne žiť. My si

potrebujeme užiť teraz, kým sme mladí. Potom, až zostarneme sú nám peniaze nanič.

7. Čo je najdôležitejšie pre zarábanie veľkých peňazí?

a/Mať svoju firmu a „správne kontakty“.

b/Výborná odbornosť, VŠ, cudzie jazyky, vytrvalosť, osobná disciplína a prísne vyžadovanie plnenia povinností svojich podriadených.

c/Mať jasný cieľ, podnikanie, schopnosť vytvárať vzťahy a inšpirovať ostatných.

8. Prečo by sme sa mali zamestnať v kvalitnej firme?

a/Aby sme mali istotu stabilného príjmu a trinásty plat.

b/Aby sme nazbierali skúsenosti, prax, nové vedomosti od najlepších na trhu potrebné pre našu budúcu kariéru.

c/Veľké firmy dávajú možnosť robiť kariéru, lepšie platy a ešte rôzne bonusy navyše.

9. Prečo sa niektorí ľudia boja podnikania?

a/Majú obavy, že by skrachovali a prišli o všetko ako mnohí ich známi.

b/Myslia si, že na to jednoducho nemajú dostatok kapitálu a skúseností. Boja sa zodpovednosti.

c/Nerozumejú podstate podnikania.

10. Prečo len mizivé percento dosiahne úspech a zbohatne?

a/Musí byť na to silný žalúdok a dostatočne silné lakte. Nie je to určené pre každého. Je to aj trochu o charaktere.

b/Mali to povestné šťastie a boli v správny čas na správnom mieste. Potom už len udržiavali tie správne známosti.

c/Mali jasný cieľ a chuť naplniť ho.

Sporenie a investovanie

1. Má sporenie význam pre mladých a začínajúce rodiny?

a/Sporenie je nevyhnutné na vytvorenie finančnej rezervy na neočakávané udalosti a lepšie časy.

b/Mladí manželia si musia zobrať úvery na bývanie a zariadenie domácnosti a preto nemajú z čoho sporiť. Sporenie má význam, keď už majú zabezpečené najdôležitejšie veci. V strednom veku už je aj dostatočný príjem na to, aby sme si sporiť na horšie časy.

c/Sporenie má zmysel, keď si založíme rodinu a máme dva príjmy. Z jedného sa žije a z druhého splácame hypotéku a spotrebné úvery. Sporiť si aj na veľké veci (auto, zariadenie, dovolenky...) a hlavne pre svoje deti, aby sa mali lepšie.

2. Kde by sa malo sporiť a ako?

a/Jednoznačne v banke. Peniaze sú bezpečne uložené a nemôžeme ich stratiť. Banky ponúkajú zaujímavé termínované vklady s dobrým úrokom. Najprv si poplatím potrebné výdaje a čo zostane odložíme. Výhodou je disponibilita peňazí.

b/Veľmi dobré je sporiť v kapitálovom životnom poistení, lebo je tam garantovaná úroková miera 2,5% a zároveň mám zabezpečenú rodinu pre prípad úmrtia. Úspory sú garantované zo zákona. Je dobré dať trvalý platobný príkaz do banky, aby sme nezabudli na sporenie.

c/Môže sa využiť aj kombinácia stavebného sporenia a investičného životného poistenia. Je

tam síce riziko straty, ale dá sa dosiahnuť lepší výnos ako v banke. Najlepšie je odložiť sporiacu sumu na začiatku mesiaca a potom sa uskromniť z toho, čo nám zostane.

3. Kedy je najlepšie začať so sporením?

- a/Okamžite, najlepšie už od malička. Aj malé čiastky dokážu vytvoriť kapitál v dlhodobom časovom období.
- b/Potom, keď už máme základné potreby uspokojené, bývanie, deti... Keď máme konkrétny cieľ, napríklad auto, dovolenka, kožuch, dôchodok... V strednom veku máme vyšší príjem ako v mladosti.
- c/Keď sa oženíme, vydáme a chceme si založiť rodinu. Z dvoch platov sa lepšie sporí, ako z jedného.

4. Aká je u nás úroveň finančnej gramotnosti?

- a/Priemerná. Väčšina ľudí má bankový účet. Ľudia už využívajú bezhotovostný platobný styk, platobné a kreditné karty. Čoraz viac sa využíva hlavne u mladých ľudí nákup a platby cez internetbanking.
- b/Uspokojivá. Mnoho ľudí je dobre poistených a využívajú hypotekárne a spotrebné úvery, druhý a tretí pilier dôchodkového zabezpečenia, služby bankomatov. Starší ľudia dávajú prednosť úsporám v banke, platbe v hotovosti, ale majú lepší prehľad o cenách a využívajú rôzne akcie a zľavy.
- c/Zlá. Ľudia sú finančne negramotní.

5. Má význam využívať služby finančného poradenstva?

- a/Jednoznačne. Dnes je na trhu dostatok kvalitne pripravených odborníkov na financie, ktorí dokážu poradiť pri výbere vhodného poistenia, sporenia, investovania alebo úverov. Najlepšie je využívať služby kmeňových zamestnancov, lebo sú to väčšinou skúsení profesionáli.
- b/Nie. Najlepšie je, keď sa sami vzdelávame vo finančnej gramotnosti. Máme istotu, že to bude podľa našich predstáv.
- c/Áno. Najvýhodnejšie je využívať služby maklérskeho spoločností. Sú nezávislé a ponúkajú oveľa väčší výber produktov od viacerých finančných inštitúcií. Väčší výber znamená viac možností. Poradcovia a sprostredkovatelia sú celkom dobre vyškolení a dokážu odporučiť ten najvýhodnejší produkt.

6. Ako najlepšie z dlhodobého hľadiska ochrániť úspory pred infláciou?

- a/V banke. Majú najlepšie skúsenosti a špecialistov na zhodnocovanie a investovanie našich úspor.
- b/Rozložením rizika do viacerých sporiacich produktov DDS, Stavebné sporenie, termínované vklady... (diverzifikácia portfólia).
- c/Investíciou do akciových podielových fondov.

7. Kde by mali investovať 25-40 roční ľudia na dôchodok?

- a/Do akciových investičných fondov.
- b/Do doplnkového dôchodkového sporenia a investičného životného poistenia.
- c/Do banky na dlhodobý termínovaný vklad.

8. Aká investícia je najvhodnejšia pre malého investora z hľadiska zisku a disponibilít?

- a/Do nehnuteľností, byty, pozemky...
- b/Starožitnosti, diamanty, zlato, mince, umenie...
- c/Podielové investičné fondy.

9. Na čo treba dávať najväčší dôraz pri investovaní?

- a/Na bezpečnosť. Mali by sme využívať bezpečné formy investície. Nemusí pršať, stačí nech pravidelne kvapká.
- b/Na finančnú stratégiu ako dosiahnuť čo najvyšší zisk.
- c/Na zamedzenie straty rozumným rozložením rizika (diverzifikácia). Vždy niektorý produkt potiahne viac, keď druhý dočasne poklesne. Takto máme zabezpečené zníženie straty na minimum. Aj pri veľkých výkyvoch na finančnom trhu nie sú potom straty také bolestné.

10. Ako najlepšie ochrániť svoje úspory?

- a/Pravidelným vzdelávaním vo finančnej gramotnosti.
- b/Využívať služby skúsených finančných poradcov, ktorí majú našu dôveru. Najlepšie, ak to je náš dobrý známy alebo príbuzný, ktorého dlhšie osobne poznáme.
- c/ Využívať zo zákona štátom garantované produkty. Peniaze ukladať len do najväčších a najrenomovanejších finančných inštitúcií, ktoré sú dostatočne dlho na trhu. Radiť sa s ich špecialistami na investície.

Viac sa dozviete na:

<http://www.etrend.sk/ekonomika/viete-narabat-s-penzami-otestujte-svoju-financnu-gramotnost-polovica-slovakov>

<http://fqtest.sk/>

<http://www.dfg.sk/testy/>

www.shop.akademiafg.sk/test_financnej_gramotnosti/

<http://www.viacakopeniaze.sk/showdoc.do?docid=6040>

<http://www.fininfo.sk/sk/otestujte-si-fiq>

http://www.nucem.sk/sk/medzinarodne_merania/project/5

<http://www.financny-lekar.sk/>

